

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
 2/3 „ . . . 10 „
 1/3 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 10.00. — Za Ameriko in Mozemstvo K 20.00. Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez“. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

„Vse za narod, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravištvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Gorica, dne 13. 12. 1912.

V pondeljek se sestanejo v Londonu odposlanci peterih vojujočih se držav k mirovnim pogajanjem. Nikdo še danes ne more natančno vedeti, kakšen bo izid pogajanj. Vse stranke so poslale svoje najboljše zastopnike na to mirovno pogajanje in gotovo je, da bo hotela vsaka stranka odnesti čimveč zase. Vrhutega prilajajo z Balkana vznemirljiva poročila, kako da se Turki pripravljajo za slučaj, če se pogajanja razbijejo. Seveda tudi Bulgari ne drže križem rok. Pri pogajanjih bota dve kočljivi točki: Solun in Albanija. Po našem bi Solun moral biti bulgarski, potreben je za Jugoslovane in tudi za avstrijske Jugoslovane ni brez pomena, ali je Solun bulgarski ali grški; toda zaenkrat ga imajo v rokah Grki in ker je za nje važen kakor oko za vid, je težko reči, ali ga bodo dali iz rok, in če, za kako ceno. Važno pa je tudi vprašanje, kako ceno bi zanj dali Bulgari, ali bi morda pustili za ceno Soluna na cedilo Srbe? S samobulgarskega stališča bi to bilo pravilno, ali pa tudi s slovanskega in posebej še jugoslovanskega, je dvomljivo.

Drugo kočljivo vprašanje je vprašanje Albanije. Gre za ozemlje, katerega del si lasti Srbija, katero bi pa po mnenju cele Evrope zaradi pritiska Avstrije in Italije moralo postati samostojna kraljevina, ki je tudi že proglasila svojo samostojnost. Ni dvoma, in toliko se je Srbija tudi že udala, da bo evropska geografija kmalu obogačena za novo draguljo s to samostojno Albanijo. Vprašanje je le, kakšne meje bo dobilo to neobgljeno dete evropske diplomacije. Albanci si domišljujejo, da bo segala takova velika Albanija od Bojane do Krfa, od tod do Korice in Bitolja, potem gori blizu do Skoplja in nazaj preko Prizrena, Peči, pa ob Črnigori morda celo v Sandžak.

Albanci so sicer pač že vajeni mnogo pobasati. V resnici seveda ni govora o kakovi taki veliki Albaniji. Res kočljivo vprašanje je le ono severne meje te Albanije. Gre za to, ali bo Srbija dobila ozemlje od Prizrena do Jadranskega morja z mejo Šar planina-Črni Drin-Drač, ali

pa vsaj Šar planina-Drin-Matja z obalo Lješ in sv. Ivan Meduanski. — Nekako čudno razmerje bo vladalo na teh mirovnih pogajanjih. Krog zelene mize bodo sedeli odposlanci bojujočih se držav, toda nad njimi bodo plaval nevidni besni vele-vlasti, kojih vidni zastopniki, veleposlaniki, bodo tudi kmalu v istem mestu sedeli okrog podobne zelene mize in se neobvezno razgovarjali o istem Draču, o isti Albaniji, o istem Solunu, Odrinu in Carigradu. Če bi stvar ne bila tako strašno žalostna, bi bila smešna. Toda žal je najvažnejša usoda narodov še vedno v rokah diplomatov, če tudi je poteklo od velike revolucije 120 let! In povrh tega prihajajo včeraj in danes vznemirljive vesti, da se utegnejo mirovna pogajanja sploh — razbiti! Potem se začne na Balkanu iznova krvavi ples...

Na londonski konferenci veleposlanikov bodo stavili posebne zahteve zastopniki trozveze Nemčije, Avstrije in Italije, ki je bila predčasno obnovljena pred tednom, kar pomeni, da so te tri države, ali zaenkrat vsaj Avstrija edina v tem, da Srbija ne sme pristopiti k Jadrani in da se mora tem trem državam v prvi vrsti ohraniti od sedanjega kolonialnega gospodarstva čimveč mogoče. Ker sta Avstrija in Italija pri tem v svojih interesih, če ne zares, pa vsaj po prepričanju vladnih krogov, tako zainteresirani, da bi se obrnili z orožjem ena proti Srbiji, druga v enakem slučaju proti Grški (čeprav se Italija vede proti Grški mnogo bolj pametno nego Avstrija proti Srbiji) in je Nemčija na Trozvezo navezana, če noče biti na celnem božjem svetu sama samcata, drži železo zvezano to nesrečno Trozvezo mnogo trdnje nego zlato „trojni sporazum“ med Rusijo, Francijo in Anglijo. Trozveza bo stavila na londonski konferenci svoje pogoje tako decidirano, da bo dosegla v načelu vse in da bodo zastopniki Trojnega sporazuma in pa Balkanske zveze, mogli dobiti le kak manjši popust.

Trozveza živo spominja na Sveto alianso. Kakor ta je tudi ona danes nositeljica reakcije. Italija, ki je itak enfant terrible Trozveze, vsaj ne nosi tega očitka v polni meri, zato pa ga tembolj nosi Avstri-

ja, ki je s svojim dualizmom, s svojim nasprotovanjem vsakemu napredku, s svojimi absolutističnimi težnjami danes poleg Španije in Rusije najreakcionarnejša država Evrope. Odkar imamo ljudski parlament, občutimo to naraščajočo reakcionarnost vedne luje in jo spoznavamo vedno jasneje. V zadnjem času se je že stopnjevala do neznosnosti. Vojna stranka, ki je rila na tilhem že leta in leta, je prišla zopet na površje. Njena zaupnika sta zasedla kar čez noč mesti vojnega ministra in šefa generalnega štaba. Na zborniško mizo je predložil ministrski predsednik brambne predloge, ki bi jih vlada mogla izvajati tudi v miru proti neljubim državljanom. Čuvaj sedi bolj trdno na svojem stolcu kakor kedaj, njegov regiment pa je uveden tudi že v Dalmacijo. Če piše kateri list nekaj svobodneje, ga pobeli slana. »Šumi Marica« je državi nevarna pesen, ki je ponekod, n. pr. v Ljubljani, prepovedana. Mesto tega pa se sliši ne le po Dunaju, ampak tudi po Gorici in marsikje drugod igrati proti Srbom naperjeno in za nas Jugoslovane izzivalno (v tem smislu, kakor jo pojo in igrajo Dunajčani), žaljivo pesem o princu Evghenu, plemenitem vitezu, ki je vzel Beograd. Nas Jugoslovane, ki smo bili vedno in ki smo najzvestejši Avstrijci, dokler smemo biti Jugoslovani, hočejo oni, ki bi najrajši videli Hohenzollerja na avstrijskem prestolu, zatreti, raznaroditi, držati nas slabe in nas povrhutega imenujejo veleizdajalce.

Dejanjski in parlamentarno smo danes brez moči. Le s pestjo v žepu, škripljemo z zobmi in gledamo, kaj se godi v naši domovini. Tudi parlament, ta najvažnejša tribuna narodov, je v tej žalostni državi izpremenjen v turško šolo, v kateri smejo učenci-poslanci skleniti le to, kar jim dovoli politični ulema grof Stürgkh. Le ena primera: Ko je zaradi nove brambne predloge, po kateri bi tudi v mirnem času mogla vlada vpoklicati na »obrambeno delo« n. pr. stavkujoče delavce, nastalo velikansko ogorčenje v zbornici, je grof Stürgkh s hladnim nasmehom izpregovoril, da je vlada predložila te predloge po temeljitim pretresavanju in da more parlament pač izpreme-

nit kaj nebišvenega, da se pa v bistvu ne da izpremeniti ničesar in da pošlje parlament domov, če ne uboga. Če bi se to zgodilo v Angliji ali Franciji, bi nesli ministrskega predsednika nezvestnega iz zbornice. V Rusiji in Španiji, kjer so se dogajala dosedaj velika parlamentarna nasilja, se tako ustavolomstvo še ni videlo. Ustavolomstvo vlade, ščuvanje in veliki vpliv vojne stranke, sumničenje z veleizdajstvom, princ Čuvaj dër edle Ritter označujejo Avstrijo koncem leta 1912, po 64 letnem vladanju — ustave! In danes, ko to pišemo, je morda državni zbor že odgođen, ali pa bo kmalu!

Gospodarsko se ne godi kmalu kateri državi tako slabo, kakor Avstriji. Največ zato, ker je veleagrarna Ogrska tudi gospodarsko od nas v glavnem ločena vsklup skupnim financam. V avstrijskem interesu je mir, mir in zopet mir. Miren sporazum s Srbi, mirna osvojitve Balkana. V resnici pa nas podučujejo državnozbornske interpelacije Daszinskega, Skareta in Liebermanna, da stojimo pod orožjem, pod orožjem na dve fronti, v Galiciji in Bosni. Rožljanje s sabljo naj bi pač dalo dovolj povdarka nastopu Trozveze v Londonu in nastopu Avstrije proti Srbiji in Rusiji. Narodi pa z gnjevom gledajo na one ljudi, ki se tako neodgovorno igrajo z usodo življenj stotisočev mladih mož in z milijardami evropskega narodnega gospodarstva.

Zaplenjeno.

svoje politične zavesti borili za ustavo in za državljansko svobodo, ker smo le v ustavni in svobodni državi mogli upati na svoj razvoj. Dokler so se vlade trudile ohraniti v Avstriji nemško-madžarsko premoč, smo morali biti nasprotniki vsake vlade, in kar nas je poštenih, smo še in bomo še nasprotniki vsake avstrijske vlade tako dolgo, dokler si ne priborimo dejanjski one enakopravnosti, ki jo imamo doslej le na papirju. Mi hočemo biti v Avstriji svobodni, mi hočemo pa tudi ravno zaradi te svobode in zaradi principa demokracije imeti v tej državi občno dobro, vsem je bilo jednako na razpolago in ni vzbujalo ljubosumnosti. Od večera do zore so se razlegali v hiši glasovi glasovirja, vesel smeh, petje in šum plesa. Prebivalci gubernijskega mesta so radi postajali pred razsvetljenimi okni, poslušali šum in hrup tujega veselja in uživali v tem neprestanem prazniku za temi okni.

V poletnem času se je često opazala okrog te hiše množica najetih kočij; vesela družba je sedla vanje, vzela s seboj košare z jedjo in pijačo, ter se odpeljala nekam izven mesta v gozdiček, ali pa se je prepeljavala v čolnih preko reke na slikovit otoček in si tam kratila noč.

Vladimir Ivanovič Rincev je bil priljubljena oseba v mestu. Toda te priljubljenosti si ni pridobil morda s kako veliko dobrotljivostjo ali splošno koristno delavnostjo. Rincev se ni bavil z ničemer podobnim. Priljubljenost si je pridobil na zelo lahek način in ničesar ga ni stala. Da si jo je pridobil, za to se je imel zahvaliti svoji zunanosti. Bil je visok, lepe postave, lep in krepak človek, eden izmed onih od rojstva srečnih ljudi, za katere vzame narava stoterim drugim zdravje, da ga da tem. Bolezni, nesreče, žalost, trpljenje, — vse to je namenjeno

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(Dalje.)

»Pojdite, Hivirja, na svoje mesto!« ji je zapovedala učiteljica ostro. Hivirja je odšla.

Manjička je vsa drgetala od jeze, kadar so pred njo govorili o izrednih krepostih prejšnje učiteljice. Sovražila jo je iz dna duše, sama ni prav vedela, zakaj. In takoj je poklicala beloglavega fantka, katerega je tudi naekrat zasovražila. Raztresen vsled žalostnih spominov in lastnega joka seveda ni mogel, da bi brez napake čital iz knjige. »Kaj pa jokiš, kmet,« in že je klečal pri peči, in nič več si ni upal jokati na glas.

Manjička, krasna, stasita, koketna Manjička Rinceva ni skoparila s svojo pravico, kadar je kaznovala. Arkadij Nikolajevič ji je rekel: »Šibo se resda ne sme tepsti, imate pravico, kadar bi bilo potrebno, kaznovati s tem, da denete klečat v kot, in rabiti smete tudi ravnalo. Samo malo, kajna... Te kazni dopuščamo, ker ni mogoče biti brez njih.«

Ure, ko se je pečala z otroci v šoli, so bile najmučnejše ure v njenem življenju. Prejšnje čase je z zoprnim, neprijetnim čuvstvom gledala guvernant in učiteljice, ki se preživle vse svoje življenje ob zoprnem in dolgočasnem delu, — poučevanju otrok in pažnji ter nadziranju njihovega obnašanja. Zdaj pa se je sama nenadoma začutila v položaju, ki je b' še tisočkrat hujši. Kakšni umazani raztrganci so to, pa kako neotesani, divji... In zakaj? kaj so mi vsi ti? In kako se je vse to zgodilo?

Dogodek Vladimira Ivanoviča Rinceva je vzdignil mnogo krika ne samo v gubernijskem mestu, temveč morda po celi Rusiji.

V gubernijskem mestu je vedel za njihovo stanovanje vsak izvošček, vsak poulični postopač. Gornji del male dvonadstropne hiše s prijaznim uhomom in s prijaznimi okni so imeli Rincevi že tekom mnogo let. Nad uličnimi vrati sta viseli dve plošči. Na eni, večji, je bilo napisano: »Agentura južne zavarovalne družbe«, na drugi pa »Vladimir Ivanovič Rincev«, ki je vodil agenturo. Kakor je bilo videti, so šli posli zavarovalne družbe v gubernijskem mestu zelo dobro, drugače ne bi ostal Rincev tekom toliko let glavni agent.

Istotako je bilo jasno, da so bile tudi zavede samega Rinceva sijajne, drugače ne bi tako veselo živeli v gornjem nadstropju te hiše. Vrh tega je bilo vsem znano, da so imeli Rincevi svoje premoženje, sicer res ne posebno veliko, toda poleg odstotkov, plačanih od agenture, prilično znatno.

In veselo so živeli v ti hiši. Zjutraj je bila mrtva tišina v gornjem nadstropju, in ves dopoldan, do dveh; zastori na vseli oknih čvrsto zaprti. Ta čas se je vse delo osredotočilo v spodnjem nadstropju, kjer je bila pisarna. Ob dveh so pisarno zaprli, zato pa so se v gornjem nadstropju dvignili zastori in tam se je pričnalo življenje.

Vse, kar koli je bilo živahnega, veseliga in lahkoživega sveta, vse je hitelo sem, peš in v vozovih. Mladi uradniki, advokati, sorodniki, okoliški graščaki, ljudje iz vojaških krogov, vsi ti so prihajali sem, obnašali se tukaj kakor doma, in vsi so si bili dobri znanci, domači ljudje. Odprta hiša, prijetna in udobna, dobrovoljni gospodar, živahnost štiridesetletne gospodinje, ki se je bila odločila, kakor je bilo videti, da v nobenem oziru ne podleže zobu časa, čarobne oči mlade krasotice, domače hčere, — vse to je bilo nekakšno

Zavi oni vpliv, ki nam gre, t. j. pretežni vpliv, hodečo torej slovansko Avstrijo; zato se ne borimo le za enakopravnost na znotraj, ampak smo tudi upravičeni delati na to, da sedanja nemško-madžarska Avstrija ne škoduje izvenavstrijskim, zlasti južnim Slovanom. Z veseljem smo zato zasledovali zmagovanje Balkanske zveze nad avstrijskim prijateljem Turkom, z veseljem smo zato pozdravljali srbski pristop k Jadrani, nekdanj slovanskemu morju, in zato smo tudi mnenja, da naj Srbija dobi kolikor mogoče mnogo jadranske obale (vrhutega, da smo tudi kot Avstriji prepričani — in lahko dokažemo tudi s statistiko — da bi ta rešitev balkanskega vprašanja bila mnogo dobičkanosnejša ko vsaka druga), zato smo prvič kot Jugoslovani, drugič v interesu Avstrije, nasprotniki sedanje dunajske vladne smeri in nasprotniki vsake vojne s Srbijo. To je pravo prepričanje slovenskega in srbohrvatskega naroda v Avstriji, naroda češkega in tudi velikega dela nemškega. Nobena konfiskacija ne more te resnice spraviti s sveta, noben žandar in noben državni pravdnik ne more narodu tega prepričanja konfiscirati.

Žalibog je danes na Slovenskem vodilna ona stranka, ki se po krivem imenuje ljudsko. Tudi ona je do zadnjega časa zastopala isto mnenje, širila isto prepričanje, dajala Srbiji, kar je srbskega, — dokler ni dobila kreditna organizacija te stranke od Avstroogrške banke 5 milijonov kron kredita. In za te judežve groše je iz jugoslovanskega dr. Savla Šusteršiča postal dunajski Pavel. »Slovenec« je pričel pisati v dunajskem smislu in kmalu bo pisal v Cuvajevem smislu, katerega je že vajen od veleizdajkega procesa sem.

Zaplenjeno.

Austrijska politika proti Rusinom.

Apel na javno mnenje Avstrije.

Izdal državnozborski ukrajinski kiub.

(Dalje.)

Na sploh ne spoštujejo niti teh tako redko puščenih pravic rusinskega jezika niti šolske oblasti niti druge, tudi ne justične. V letu 1900. je bil poljski jezik uveden via facti tudi pri orožništvu, ne da bi se pri tem količak ozirali na rusinski jezik.

drugim, mimo teh srečnih ljudi pa gre brez sledu in kakor brez moči. Njegovi dolgi mladeniško zavihani brki, rahla rdečica na obrazu, visoko čelo in orlovsko ostrí pogled, — to ga je delalo najlepšim človekom v mestu; čelo to, da je nekoliko, komaj za spoznanje, šepal na levo nogo (nekdanj je bil častnik in je bil ranjen ter je nato zapustil vojaštvo), ni kazilo Rinceva, marveč mu je dajalo še nekaj interesanten izraz. »Rincev gre!« so govorili prebivalci ponosno, »glej, kako lepega človeka imamo!«

Zinajda Petrovna je v mnogočem dajala možu prednost, toda mirovati vendarle še ni hotela. Na njenem nekdanj zelo lepem obrazu se je kazala že očitno izžitost, podebelila se je in razširila; ona pa vsega tega nikakor ni hotela priznati, temveč se je lepotičila in veselila, obkrožena od gubernijskega mladega sveta, ter ni niti opazila, kako se ji je že slabo podala uloga mladostne kokete.

(Pride še.)

Celo na gospodarskem polju zatirajo Rusine in Poljaki jih izrabljajo. S krediti deželne banke kolonizirajo Vshodno Galicijo s poljskimi kmeti iz Zapadne Galicije. Poznanjske in Ruske Poljske. Deželna pisarna za rafjeiznovke in gospodarske operacije podpira v Vshodni Galiciji in v rusinskih občinah največ le poljske blaginje in društva, dočim se rusinskim blaginjam in društvom podpore navadno odreče. Industrijska banka za Galicijo in Lodomerijo, pri kateri participira cela dežela s svojim kapitalom, služi le v podporo in razvitek poljske industrije.

V deželnem in državnem budgetu se Vshodna Galicija prikrajšuje v korist Zapadne, ker se določa največ kreditov za ceste, regulacije rek in druge javne deželne gradbe za zaponogališke kraje, dočim se odpravi Vshodna Galicija le z minimalnimi krediti v te svrhe. Izseljevanje rusinskih sezijskih delavcev v Nemčijo zadržujejo poljske deželne oblasti z vsemi sredstvi in namestništvo v Lvovu odreče Rusinom koncesijo za ustanovitev izsejalnega biro-a za rusinske delavce.

Uspehi take politike, katero uganjajo deželne oblasti sistematično, katero ščiti centralna vlada, katero trpi državni zastop proti gališkim Rusinom, so med drugimi ti-le:

1. Gališke Rusine upravljajo skoro izključno poljski uradniki, sodijo povečini poljski sodniki in podučujejo jih tudi v pretežni meri poljski učitelji.

2. Gališki Rusini celo v večjih krajih z rusinskim prebivalstvom 8000—10.000 duš (n. pr. v Przemyslu) nimajo rusinskih ljudskih šol in v celi deželi nobenega rusinskega učiteljskega. Rusinskih gimnazij je samo 6 (med temi ena filijalka), torej jedna na 520.000 Rusinov, poljskih (v Vshodni Galiciji samo) je 32, torej jedna na okoli 52000 Poljakov.

3. Gališki Rusini so dobili po državnozborskem volinem redu iz leta 1907. samo 28 državnozborskih mandatov, to je en mandat na 110.000 prebivalcev (ali 26.4% nasproti prvotnemu Gantschevemu načrtu z 30.1%), Poljaki pa 78, to je en mandat na 51.000 prebivalcev (drugi narodi v državi en mandat na 38.000—55.000 prebivalcev). Ali tudi tega števila jim niso privoščile poljske oblasti, pri volitvah leta 1911. so dobili namesto 28 samo 26 mandatov. V deželnem zboru, kjer so imeli leta 1861. po zakonu dano število 47 poslancev, to je celo tretjino (33.33%), so dobili pri zadnjih volitvah v letu 1908 vsled znanih galiških volilnih manevrov le 21 mandatov in izmed teh je 7 Rusofilov vsled umetne podpore od strani poljskega namestnika Andreja Potočkega.

Rusini torej gledé števila uradnikov, učiteljev in sodnikov, gledé števila šol in zastopnikov in gledé na splošno ravnanje z njimi v deželi in državi so nele med vsemi narodi države na najslabšem, marveč stojijo popolnoma izven vrste vseh drugih narodov in vsaka primera je tu popolnoma izključena. (Konec prih.)

Iz zgodovine trozveze.

Dné 7. oktobra leta 1879. je bil postavljen temelj trozvezi. Ta dan sta podpisala grof Andrassy in princ Henrik VII. od Reussa kot pooblaščenca vladarjev Avstro-Ogrske in Nemčije pogodbo med tema dvema državama.

Do vojne za oslobodenje balkanskih narodov je bila Rusija prav v prijateljskih odnosih s Prusijo. Razvoj vshodnega vprašanja po rusko-turški vojni je izzval odtujenje med Rusijo in Prusijo. Razmerje med Avstro-Ogrsko in Rusijo se je pred tem poostrovalo in Bismack je posredoval, zlasti v letu 1878. Ali takrat je nastala v Petrogradu velika agitacija proti Nemčiji in prišlo je celo do pretenj. Na te ruske pretnje se je skliceval Bismarck pri odločitvi za opcijo med obema dotakratnima prijateljskima. Spravila so ga do tega zlasti tri pisma carja Aleksandra II. na cesarja Viljema, v katerih je zahteval, da morajo nemški zastopniki biti podučeni glede obmejnega položaja in zaupniki, poslani leta 1879. v Novi Pazar, morajo sprejeti ruske predloge. Viljem je odstopil ta pisma svojemu kancelarju v Gasteinu in ta je svetoval svojemu cesarju, naj piše v Rusijo, da naj se ta stvar rešuje dalje službenim potom. Nadalje je pozval grofa

Andrassyja v Gastein. Ta je prišel in Bismarck mu je naznanil vsebino carjevih pisem s pripomnjo, da Rusija rabi tak zapovedujoč ton, ker si je svesta zavezništva s Francijo. Proti temu je samo jedno protutežje in to je: da se sklene zveza med Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Sporazumela sta se oba državnika, Bismarck je prišel na Dunaj k avstrijskemu cesarju in 24. septembra je bil gotov načrt zveze med obema državama. Nemški cesar Viljem I. je bil dotle vedno unet za zvezo s Petrogradom in upal, da se le poravna s svojim nečakom Aleksandrom II. Do meseca okt. se je trudil Bismarck s prigovarjanjem Viljemu za zvezo z Avstrijo. Začetkom oktobra je potoval grof Stolberg Bismarckov namestnik v Baden-Baden, kjer je bil takrat nemški cesar Viljem, ali šele 15. oktobra je podpisal Viljem pogodbo, ki nosi datum 7. oktobra 1879.

Bismarck je spravil v zvezo leta 1883. še Italijo. Trozveza je slonela prvotno na vseh pogodbah, na oni med Avstrijo in Nemčijo ter oni med Avstrijo in Italijo in Nemčijo in Italijo. Prva teh pogodb je bila obelodanjena 3. februarja 1888., ko se je bilo bati vojne med Avstrijo in Rusijo, druge dve pogodbi nista bili nikdar obelodanjeni.

Leta 1891. je bila trozveza prvič obnovljena in sicer na 12 let; drugič leta 1902. Seda je obnovljena tretjič.

Obnovitev trozveze leta 1902. ima svojo predzgodovino značilno za Italijo. Visconti Venosta je sklenil s Francijo zvezo gledé Maroka in Tripolisa, ne da bi vedela za to Nemčija in Avstrija. Njegov naslednik Prinatti pa je sodil, da je močljivost neumestna in je v zbornici ob primerni priliki spregovoril o oni zvezi. Bülow mu je na to rekel v Berlinu, da je zveza Italije s Francijo novo jamstvo za mir... Pokazala pa je le Italija, da ni prav zanesljiva zaveznica.

Proračun goriškega mesta.

V zadnji seji goriškega mestnega sveta so reševali proračun za leto 1913. Poročevalec je bil kakor navadno dr. Pinavčig.

Dr. Pinavčig je povedal, da je gledé na proračun 1913. se postavil mestni svet na stališče, da potrebščine znižati na najpotrebnejše, da se tako prepreči nove davščine, ki bi bile preveč obtežilne za sedanje čase gospodarskih neugodnosti, izvirajočih iz raznih vzrokov, splošno znanih. Gospodarska kriza sedaj nepojenjuje, marveč se še večja in pogledi v bodočnost tudi niso tolažilni; radi tega se nalaga upravam na sploh, naši pa še posebej, potreba, da se ostaja pri vsem le pri najnujnejšem potrebnem.

Finančni odsek se je držal strogo tega principa, opirajoč se na preostanke iz 1912 in začenjajoč z uporabo kreditov za 1912, ki so le deloma upotrebljeni. Nahačamo se torej v provizoriju; ko bodo nova dela, že začeta ali ki začno, dovršena, nastopi potreba preskrbeti nova sredstva za dotične troške.

Potrebščine za prihodnje leto se zvišajo v razmerju s proračunom za 1912. samo za K 21.914, tako da znašajo potrebščine za 1913 K 1.408.430; nahaja pa se navzlic temu v proračunu postavka 20.000 za tlakovanje cest, in poskrbljeno je za zgradbo novih šolskih poslopj v ulici Leopardi in Sveta Klara; v proračunu so krediti za zadostno (!) preskrbo mesta z vodo, za gradbo mestne klavnice, in sploh vse, kar je nujno potrebno. Nahaja se v proračunu tudi povišek plače za župana in zboljšanje plač nekaterim mestnim uradnikom; potem za reorganizacijo mestnih stražnikov, za osebne doklade mestnim učiteljem itd.

Pokritja je z rednimi dohodki do K 564.976, doklade dajo K 825.000; primanjkljaj K 18.454 se pokrije s preostanki.

Za leto 1912. je izkazoval proračun potrebščin K 1.379.916. Rednega pokritja K 825.353. Potem so izkazali še izrednih izdatkov 6.600, tako da je bilo primanjkljaja K 831.953. Vse to se je imelo kriti z dokladani; proračun je izkazal nepokritih K 1550.

Lani torej so bili zbili skup tak proračun, da za K 1550 sploh ni bilo mogoče dobiti pokritja, za 1913. je v proračunu samo »najnujnejše« (na primer: mestna muzika, povišanje plače županu), in ta proračun izkazuje potrebščin od lani več K 21.914 in primanjkljaja K 18.454 pa je vse pokrito; varčevali so namreč tako, da je toliko preostankov, da je vse lepo krito. Pa naj se drzne še kdo reči kako zlo besedo o upravi goriškega mesta!

Proračun je menda že predložen deželnemu odboru, da ga pošlje na Dunaj po sankcijo. Ali bi ne storil prav deželni odbor, ako bi malce natančneje pregledal ta proračun? Ali kako, ko sedi v mestnem svetu in tudi v deželnem odboru jeden in isti dr. Pinavčig!

Naš list.

I.

S septembrom tekočega leta je prevzela lista »Soča« in »Primorca« Družba za izdajanje teh dveh listov. Sedaj teče četrti mesec, odkar sta lista v lasti družbe.

V prvi številki 3. septembra smo v članku »Beseda naši javnosti« povedali, da bo »Soča«, najstarejši slovenski list na Primorskem, skrbela za to, da bo priobčevala članke iz peres najboljših slovenskih publicistov. Sporočili smo, da smo pridobili za list celo vrsto pisateljev, ki bodo zalagali »Sočo« z zanimivim in poučnim čtivom.

To smo pa tudi vestno izpolnjevali in tudi v bodoče bo tako.

»Soča« je od septembra dalje dala svojim čitateljem obilo zanimivega čtiva v političnem, gospodarskem, prosvetnem, socialnem pogledu. To mora nam vsakdo priznati. Pa tudi ceniti mora prav to vsakdo. Ko je izbruhnila vojna na Balkanu, je »Soča« ves čas do sklenjenega premirja prinašala telefonska poročila, to so bile važne zadnje vesti istega dne, ko je list izšel, in tako so bili Slovenci v Gorici obveščeni o dogodkih z bojišča prvo po »Soči« vsak torek, četrtek in soboto. Da, prinašali smo vesti, katere je bilo čitati v raznih dnevnikih še le v izdajah prihodnjega dne. Prvič je bilo to na Goriškem, da je domač slovenski list prinašal zadnja poročila z istega dne. Vse to kaže, kako ume Družba svojo nalogo, kako jo izvršuje in kako hrepeni, da se list dviga ter je vredno glasilo po napredku stremečih goriških Slovencev.

Goriški Slovenci pa morajo tudi vpoštevati naše prizadevanje, ceniti prav to prizadevanje, ki je združeno s stroški, in se odzivati vabilu na naročbo ali kupovanje našega lista v najobilniši meri.

Goriški Slovenci neobhodno potrebujejo tak list, kakoršen je »Soča«. Zato pa morajo tudi čutiti dolžnost, da vzdržujejo list, da se širi in si pridobiva naročnikov, da jih naraste toliko, da je listu ne le obstanek zagotovljen, ampak da se more še spopolnjevati in čez čas morda v dnevnik spremeniti.

Leto se bliža h koncu. Kmalu napoči leto 1913. Le upoštevajmo, kako delajo klerikalci za svoje liste! In kako malo se v primeri z njimi zgodi za napreden tisek na Goriškem! Ali v tem oziru mora biti odslej drugače. Dolžnost naprednjakov je ta, da naročajo naš list, da ga širijo in mu pridobivajo naročnikov. Koliko je hiš po Goriškem, v katerih bi morala biti »Soča« pa je ni! Koliko je našega ljudstva krivo informiranega o važnih dogodkih v deželi, v državi, ker čita le nasprotno časopisje! Časopisje je moč, in če hočemo res dvigniti Goriško, da prisijejo v njo nekdanj boljši dnovi, potrebujemo v to svrhu tudi dobro napredno časopisje, in sicer domače. Domač list mora imeti Goričan, domač list mora čitati, iz domačega mora posnemati vesti o položaju v deželi, o gibanju in vrvenju, z domačim listom mora zvežati naše boje proti vladi, drugorodnim nasprotnikom itd. — za druge, zunanje liste ima pri tem še vedno dosti časa, da čita ta ali oni list.

Za danes kličemo: Kreski! Upoštevajte naše besede! Zavzemite se krepko za domači napredni list, naročajte in širiti »Sočo«!

Dalje v prilogi.

Volitve v predstojništvo „Zavarovalnice zoper nezgode na delu“.

Kandidatje narodnega delavstva za volitve v predstojništvo »Zavarovalnice zoper nezgode na delu« so:

I. Kategorija (zelena glasovnica). Obrati: prevozna in sklad podjetja.

Za prisednika: Nikolaj Dordej, delovodja »Balkana« Trst, za namestnika: Fran Gruden, lesni delavec, Trst.

II. Kategorija (rdeča glasovnica). Obrati: rudarstvo, plavžarstvo, kóvinarstvo, stroji, orodje.

Za prisednika: Janko Stahan, strugar v arženalu, Pula.

Za namestnika: Jakob Trošt, mehanik v Trstu.

VI. Kategorija (bela glasovnica). Obrati: Papir, usnje, mizarški in kmetijski obrati, mlini.

Za prisednika: Fran Gomišček, mizarški delovodja v Podmelcu.

Za namestnika: Ivan Filipič, mizarški pomočnik, Trst.

Ti kandidati so postavljeni od skupnega narodnega volilnega odbora sporazumno z delavci. Volitve se vršijo dne 20. t. m., Vas prizadete volilce, pa pozivljamo, da pošljete pravilno podpisano glasovnico Vašega obrata čimprej načelniku narodnega volilnega odbora g. dr. Edvardu Slaviku, odvetniku v Trstu (Narodni dom).

Narodni volilni odbor.

Občni zbor goriške podružnice Slov. planinskega društva.

Občni zbor goriške podružnice S. P. D. se je vršil v torek zvečer dne 10. decembra 1912. Načelnik podružnice prof. J. Zupančič pozdravi navzoče člane in pozove tajnikovega namestnika g. A. Podgornika, da prebere zapisnik zadnjega občnega zbora in da poroča o delovanju podružnice.

Zapisnik se odobri. Odbor je v minulem letu marljivo vršil svojo nalogo ter je reševal v 14 rednih ter mnogih drugih sejah društvene zadeve posebno pa v pripravah za prvi ples naše podružnice dne 1. febr. 1912, ki je vspel zelo dobro ter položil nekaj temeljni kamen za koč na Kaninu. Razum odborikov so delali marljivo tudi trije zaupniki: gg. J. Božič, A. Podgornik in A. Sapla, izmed kojih je prvi vodil po odhodu blagajnika dr. J. Pretnarja društveno blagajno, dočim je drugi oskrboval tajniške posle, ko je odšel tudi tajnik dr. J. Pikuš. Na zboru delegatov dne 24. nov. 1912. je zastopal podružnico zaupnik A. Podgornik. Članov je bilo 83, dopisov in odgovorov 103. Radi enega dopisa je bilo treba posredovanja vsled vsebujočih žaljivk, zadeva je bila v splošno zadovoljstvo rešena. Odbor je sklenil naročiti pri g. A. Knafelcu karto, ki bi razkazovala gorovje in hribovje v našem delokrogu. Radi neugodnih prostorov ni bilo mogoče omisliti še posebne turistijske sobe. Za zimski šport je bilo v minulem letu neugodno vreme, vsled česar ni bilo potrebno posredovanje. Vsled neugodnega vremena tudi ni bilo mogoče napraviti ogleda na Kanin in se je to odložilo na prihodnjo pomlad.

Na novo markirana so bila pota: Sv. Katarina-Solkan; Renče - Trstelj - Lipa; Podsabotin-Dol-Sv. Primož. Prenovljene markacije: Plave- Zamedvedje- Vrtače-Kobališče- Gendra in nazaj v Plave pod Čerinom; Kanal- Čolenc- Marjino Celje; Kronberg- Peči- Trnovo; Sv. Primož-Vrhovlje. Iz Poldanovca v Trebušo ni bilo mogoče markirati vsled prepovedi c. kr. gozdnega oskrbnitstva.

Spominske knjige so razpoložene pri Nemcih, na Lokvah, za Krnom na Polju in pri sv. Gendri.

Skupna izleta na Kobilino glavo in na Čeven sta se vršila ob obili udeležbi. Podružnica je bila dobro zastopana pri otvoritvi koč na Vršiču. V zadnji seji je odbor sklenil podariti za božičnico ubožnim otrokom trentarskim 50 K. Poročilo tajnikovo se sprejme na znanje in zadnji odborov sklep se odobri.

Iz blagajnikovega poročila je posneti sledeče podatke: Dohodki: Članarina in dijaške izkaznice 422 K, obresti 8 K, čisti dobiček planinskega plesa 527'57

K, preostanek iz lanskega leta 147'38 K, skupno 1131'95 K. Stroški (Vestnik, tablice, markacije, knjige, znaki, potnine, pošta) so znašali 424'52 K, čiste imenovine je torej 707'43 K.

V imenu pregledovalcev računov poroča prof. I. Košnik, da sta našla on in g. A. Jakše vse račune v redu. Ob enem povdarja, da je vdobil iz nekaterih dopisov na podružnico, da je odbor vsestransko bil delaven ter se znal tudi postaviti za lastno čast ter za čast slovenskih turistov, vsled česar predlaga odboru absolutno polnopravno. Sprejeto.

Nato se vrše na predlog dr. F. Irgoliča volitve per acclamationem. Na predlog A. Podgornika se izvoli za tajnika g. dr. Fran Rostacher in za blagajnika g. Jakob Božič.

Nato sledi predlog za spremembo pravil. Nova pravila je sestavil vsled sklepa zbora delegatov osrednji odbor v Ljubljani in sicer za vse podružnice enako glaseča. Na predlog g. prof. Košnika se sklene: predlagane spremembe pravil vžame občni zbor na znanje in nalaga odboru, da poskrbi v najkrajšem času za višjeoblastno odobrenje. Sprejeto.

Pri slučajnostih je bil govor o bodočem programu podružnice, o novih markacijah, o poti na Kanin, o koči na Črni prsti, in stavili so se tozadevni nasveti, tako n. pr. o ključih neoskrbovanih koč, o uvedbi češkega jezika na cenikih (nasvet g. F. Dovgana), o napravi posebnih dostopnih vež pri kočah (nasvet g. I. Kravosa), o bližnjih in daljnjih družabnih izletih, zlasti v nove dežele na Balkanu (nasvet g. A. Štreklja).

S tem je bil večerni red občnega zbora izčrpan. Načelnik se še enkrat zahvali za obisk in zanimanje ter zaključi občni zbor.

Resna beseda v resnem času.

V naše gore prihajajo večkrat tuji nedržavljani, in iščejo tukaj virov novih dohodkov, mogoče v oškodno izgub v drugih krajih, mogoče v izkoriščanje našega priroste in skoz in skoz konservativnega kmeta.

Temu revežu, kojega predniki so prisiljeni bili umakniti se sili z rodovitnih poljan v revne in od vseh zapuščene hribe, hočejo na izkoriščevalni način, z brezvestnim prigovarjanjem, lažmi, in pomočjo nekaterih koristolovcev - mešetarjev — odvzeti za malo vredne kronice, največje in najlepše bogatstvo, katero ima, in to je vodne sile Soče in nje pritokov. In na ta način preide s časoma ta »ogromna solza« v posest izkoriščevalcev, kateri uže sedaj ponujajo moč in luč tujcem in domačinom, da bi jih vjeli »na lim«.

V dokaz temu služijo mi vabila inženirjev in tvrdk v nemškem in italijanskem jeziku posameznim občinam v našem o-krajnem glavarstvu, s kojim se na gori navedeni način skuša zapeljati ubogo ljudstvo v odvisnost gospodov, ki mislijo, da so naši kraji kolonije za ekspanzivnost njih kapitala in kojim služi v zaledje mogoče tudi izvendrjavni upliv.

Kolikor sem v tekočem tednu na svojem komisijonelnem pregledovanju okraja z ozirom na povzdigo govedoreje zamogel pozvedeti, služilo mi je v dolžnost posameznim županom in zastopnikom občinskih koristi, celo zadevo gledé oddaje vodnih sil in nabave elektrike pojasniti neprikrito in jasno, v kolikor morem soditi iz lastnih skušenj in dolgoletnega dela na polju vodnih naprav, proizvajanja in oddajanja elektrike.

Povedali so mi tudi slučaj, da se na dlegujejo občine s ponudbami, akoravno so jih uže enkrat zavrnile in da se jim piše, da deželni odbor bo itak tozadevno izjavo potrdil itd.

Ker pa vem, da je deželni odbor na svojem mestu, in da je jako koristno, akostrogo nadzoruje poslovanje posameznih občin, posebno pa v vodopravnih zadevah, pridem do zaključka, da lahko vzdržujem besede, s katerimi sem »oralis postopanje gospodov, ki se tako daleč spozabijo, da slovenskim občinam niti slovenskone dopisujejo, ampak po vrh tega še lažejo.

Svetujem v korist našega ljudstva, da v teh zadevah posamezne občine prašajo za svet deželni odbor, kateremu so stro-

kovne moči na razpolago, da obvaruje nas in naše potomce velike škode. Onim pa, ki pravijo, da jim dela deželni odbor sitnosti pri dovoljevanju teh ali drugih pravic, rečem z mirno vestjo: Boga zahvalite, dokler imate tak deželni odbor, ker ni je hujše nesreče kakor zloraba avtonomije in prostosti.

Tolmin, dne 12. decembra 1912.

Oskar Gaberščik l. r.

Položaj.

Ali bo vojna ali ne bo vojne s Srbijo? V Londonu so zbrani odposlanci za mir, pri nas pa se gode reči, ki kažejo na novo vojno...

Belgrajski listi ponavljajo zahteve Srbije gledé luke ob Jadranskem morju in priklopljenja jednega dela Albanije; pišejo o vojni z Avstrijo, povdarjajo, da Srbija mora dobiti kar zahteva in da je srbska armada že pokazala svoje vrline in svojo moč. »Pravda« v Belgradu piše, da se ne sme dati Albaniji nič od zasedene zemlje, kjer je kaj Srbov, ker je to stara srbska zemlja in s plebiscitom naj se prebivalstvo izjavi, kateri državi hoče pripasti. Omenjeni list zahteva le tako rešenje vprašanja vezi z morjem, ki jamči Srbiji popolno neodvisnost. Srbija vstraja.

V ruskih merodajnih krogih so naklonjeni miru. Povdarjajo pa, da se je bati, da bo hotela Avstrija preveč razširiti Albanski teritorij in preveč prikrajšati zmagovalce, kar pa bi izzvalo odpor v Rusiji.

Francoski listi se vprašujejo, čemu pravzaprav take priprave v Podonavski državi?

Rumunija je ali že vstopila ali vstopi v Balkansko zvezo. Solun bi bil glavno mesto Balkanske zveze.

Avtonomijo Albanije baje hočejo vendarle priznati Balkanske države; tudi ruska diplomacija je baje za tako avtonomijo, samo Avstrija po mnenju v Petrogradu preveč zahteva.

Sicer pa so na površju skoro sama ugibanja. Nihče ne ve nič, kaj bo; vemo le to, kar se godi v Avstriji, in to je tako, da ne kaže na dobro....

Vojna stranka ščuje na vojno, češ, sedaj je pravi čas! Sedaj imajo Srbi svoje vojake razdeljene po Turčiji, sedaj jo napadimo! Mi vzamemo pol Srbije in pol Turčije pa severno Albanijo, Rumunija dobi severnovshodno Srbijo, jugovshodno pa Bulgarija, da bo mirovala, Rusiji obljubimo prost izhod skozi Dardanele, Italijo pa vstrahujemo s 700.000 možmi, da si ne bo upala ziniti! Za Srbe je dovolj 250.000 mož, ki si je bodo podjarmili v 4 do 6 tednih! — Tako pišejo listi vojne stranke, ki hoče spraviti vso Evropo v ogenj in nas v nesrečo, lakot in smrt. Zapomni si dobro, ljudstvo slovensko, kakšne nakane ima ta vladna vojna stranka, kam in proti komu hoče poslati i tvojo kri, tvoje sinove!

Vojna na Balkanu.

Iz Carigrada poročajo, da bi bili Turki Janino oprostili obleganja od strani Grkov ter da so bili Grki pognani v beg.

Poročajo pa tudi Turki, da bi prišlo do boja med Delvinom in Santi Quaranta ter da bi bili tudi tu Turki zmagovalci.

Iz Aten pa poročajo, da so Grki zopet napadli Turke, okupirali Redakahon ter pognali Turke, da so bežali. Vojaki in častniki se borijo hrabro proti sovražniku.

Raznesla se je vest, da bi bile avstrijske, laške in nemške ladje bombardirale utrdbe okoli Drača, zasedene od Srbov, ali ta vest se uradno dementira.

Z večerajšnjim dnem je začelo preskrbovanje bulgarske vojske preko Odrina. Odšel je v Odrin iz Sofije večeraj prvi vlak.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Poslanska zbornica. — Zakon o vojnih dajatvah je bil sprejet po justičnem odseku po celonočni seji. Govoril je češki

narodni socialec dr. Hübschman celo noč do 6"/ zjutraj; ob 10 zvečer je prišel. — Včeraj je zbornica sprejela predlogo o rekrutnem kontingentu in takoj začela z razpravo o zakonu gledé dobavljanja konj. Govoril je živahno o avstrijski politiki posl. Leuthner. Reizcs pa je zahteval od predsednika, naj vpliva na ministerskega predsednika, da situacijo pojasni najhitreje, kajti sedanja negotovost je pogibelj za tisoče eksistenc še prej nego pride odločitev, ali bo vojna ali ne.

Inozemstvo.

Bavarski princ-regent Luitpold je umrl v visoki starosti. Rojen je bil leta 1821. Luitpold je bil najstarejši vladar na svetu.

Profesor Masaryk in dr. Tresić-Pavičič v Belemgradu. — Masaryk je bil v Belemgradu in za njim še dalmatinski poslanec Tresić-Pavičič, da se tam poučita o mišljenju Srbov gledé na sedanji kritični položaj. Masaryk se je vrnil iz Belgrada.

Darovi.

Odboru za »Rdeči križ« jugoslovanskih držav so bili izročeni sledeči nadaljni zneski: Vrlo županstvo Volče je poslalo lep znesek K 300, za kar mu gre posebna zahvala. Od tega zneska se je nabralo še v Volčah K 184'48, v Čiginju K 22'70, na Kozaršču K 48'10, v Selih K 38'34, v Rutih K 6'38. Nič manj se ni odlikovalo tudi županstvo Šmarje, kjer se je nabralo K 268'37. Na Gradišču so nabrali vipavski Črnogorci za njih razmere časten znesek K 268'37. V Podmelcu in sosednih vaseh so nabrali K 89, Franc Rutar v Temlinah K 23, Ivan Kogoj v Klavžah K 33'80, Ljudmila Kenda v Klavžah K 9'50, Ludvik Močnik in Ivan Kos v Kneži K 35'06, Luka Brelah in Jakob Miklavčič v Podmelcu K 61'30, skupaj celih K 178'86. Nadalje se je nabralo v občini Dutovlje K 35. V Gorici pa so nabrali g. Peter Bitežnik, gostilničar pri Cingrafu K 23'90, gdč. Anica Peršič K 8, gdč. I. Skert K 11'50. Vsa čast in srčna hvala vrlim nabiralcem! Darovalci naj oprostite, da se posameznih imen ne more za sedaj v listih objaviti, ker bi ista napolnila cele vrste. — Odbor za »Rdeči križ« jugoslovanskih držav.

Darovi za »Dijaško kuhinjo«. — Planinci po občnem zboru dne 10. decembra 1912 zložili 6'73 K. — Tvrška Pinter in Lenard 3' — K (članarina). — Na račun mesečnine je prišlo 77'60 K.

Domače vesti.

Danes predava g. prof. dr. Karel Ozvald »O bistvu in vzgojnem pomenu sugestije«. — To predavanje bo vsled svoje vsestranske zanimivosti predmeta, metode in osebe predavatelja privabilo brezdvomno v dvorano polno občinstva. Je pa tudi razumljivo: Dušeslovni pomen sugestije zlasti v pedagoškem, t. j. vzgojnem pogledu, je neprecenljiv; sugestija je glavno vzgojno sredstvo ne le za verstvo in v šoli, pri mladini, ampak tudi v politiki in splošnem državljanskem življenju, pri »epidemijah blaznosti«, v zdravstvu itd. itd. Izvemo, da nas bo g. predavatelj seznanil z marsiktero teh strani in si obetamo, da bo nocojšnje zadnje predavanje te serije glede splošne zanimivosti in podučnosti, kakor tudi glede obiska vreden za ključek tako lepo uspelega dela »Narodne Prosvete« in gg. predavateljev. Na svidenje nocoj v Trg. Domu — polnoštevilno!

Opozorjamo na akademijo v prid »Rdečemu križu balkanskih držav.« Vspored zanimiv, namen blag. Pričakuje se obilne udeležbe.

Zimski šport. — Uradno poročilo iz Bohinja dne 14. 12. 1912: Temperatura: — 11 stop. Celz. — Vreme: jasno. — Sankanje: vporabno. — Vožnja na saneh: prav dobra. — Škijanje: dobro. — Drsalništvo: porabno. —

Uradno poročilo z Bleda dne 14. 12. 1912: Radi pomanjkanja snega izvrševanje športa nemogoče; samo s škiji v višjih legah.

Kako na Dunaju pretepajo slovanske dijake. Tega je menda kakih 20 dni, da so se udeležili jugoslovanski dijaki slovesne zahvalne maše za balkanske zmage. Od maše grede so priredili pozdravne ovacije pred bulgarskim in srbskim poslaništvom. Ta čas pa se je bila zbrala dunaj-

Jutri akademija v prid Rdečemu križu balkanskih držav!

ska sodrga, jih napadla ter jih pretepavala s palicami, povrhu tega so bili še aretirani in končno obsojeni radi klincev ogorčenja nad avstrijsko politiko, eden pa tudi radi žaljenja veličanstva, dasiravno po poročilih celo nemških listov ni čisto verjetno, da bi bil dotičnik žaljenje v resnici zagrešil, ker je edina priča, kateri je pa sodnija verjela, neki šofer, precej nezanesljiva. V bližini izpreveda so stali trije slovenski dijaki, med njimi dva iz Gorice, pogovarjaje se medseboj seveda v svojem materinem jeziku. To zasliši neka babnica, ki jame takoj kričati: »Le po njih, le po njih, to so tudi srbske svinje!« Učinek je bil ta, da je sodrga navalila tudi na te tri dijake in jih pretepla do krvi. Policaji, ki so tudi pritekli, so zgrabili vsak svojega dijaka po dva in dva, vsak za eno roko, ter jih peljali na komisarijat skozi vrste sodrge. Bil je to pravi križev pot. Že do krvi pretepeni so dobivali neprenehoma brce, udarce s klobuki, pestmi, palicami, — po obrazu, glavi, hrbtu, v noge, pljunke v lice in najnesramnejša zasramovanja, izmed katerih je bila psovka »srbska svinja« še najmilejša. Z rokami niso mogli prestreči udarcev, ker je roke »ščitila« policija. Takšen je bil izbruh dunajskega nemškega patriotizma pred 20 dnevi, po 64 letnem vladanju — ustave, po kateri so vsi narodi enakopravni.

Z Jesenic do Trsta se je peljal pred vozom tovornega vlaka 25-letni kovač Valter Maroschi. Na Jesenicah je zlezal na voz, v Trstu pa so ga aretirali sinoči ob dohodu vlaka. Ni imel denarja za vožnjo.

Izgubljeno. — Neka gospodična je izgubila od Ribjega trga po Gosposki ulici do sv. Antona zlato verižico z obeskom. Kdor jo je našel, je naprošen, naj jo prinese v naše upravištvno, kjer dobi primerno nagrado.

Odpri lekarni. — Jutri popoldne hoste odpri v Gorici lekarni Liberi-Pontoni. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 15. do 22. t. m.

Poziv!

Za naše vrle vojake ob meji.

V Trstu se je osnoval pod predsedstvom gosp. namestnika princa Hohenlohe odbor, ki si je nadel nalogo, da pobira darove v denarju za naše vrle vojake, ki se v hipu nahajajo na mejah.

Da se ta akcija razširi ter da se ji zagotovi čim boljši uspeh, sklenili so nekateri rojaki tudi mesta goriškega in okolice, obrniti se do blagih src s prošnjo, naj vsak po svojih sredstvih prispeva v ta človekoljuben namen.

Ne mudimo se torej, da jim pokažemo, da se jih s hvaležnostjo spominjamo, omogočevaje jim veselo praznovanje predstojeh božičnih praznikov.

Vsaki, tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme.

Prispevki naj se pošiljajo na naslov baronice Marije Bianchi v Rubijah (Sovodnje) ali pa tukajšnjemu c. kr. okrajnemu glavarstvu, eventuelno potom upravištev dotičnih listov. Nabrani prispevki odpremi se na Njegovo Jasnost gosp. namestnika.

Imena darovateljev se objavijo toliko v tukajšnjih kolikor v tržaških listih.

V Gorici, dne 14. decembra 1912.

Odbor.

DOPISI.

Iz sežanskega okraja.

Iz Sežane. — (Dramatična predstava.) Klub dramatičnih diletantov je vpriporil 8. t. m. Ganglovo dramo »Sina«. Ni namena pisati o koncepciji in tehnikah drame kot take, dovoljujemo si pa nekoliko opazk glede vprizoritve, predvsem iz razloga, ker si je s to dramo postavil klub težko in resno nalogo, v kateri je preizkušal svoje moči. Zanimalo nas je posebno, kako bodo igralci dvignili iz drame bogastvo dikeje ter lepoto scen, kako bodo s primitivnimi in pomanjkljivi-

mi sredstvi našli pot k vspehu in v koliko bo uspeh dosegal umetnino. Odločitev je ležala v treh vlogah: očeta Slemenca, sina in Helene.

Prvi je bil izvrsten. V začetku še čvrst in čil, a z odprto rano; sinom v tuji, srečen v ljubezni do njega, ko se je vrnil, ljut v svesti si svojega očetovstva, ko mu sin kljubuje, a končno šibek in slab kakor dete, ko se iz zle slutnje izvije dejstvo, da je čast njegove krvi zaigrana, dejstvo, ki mu mora z neizogibnostjo slediti katastrofa. Vse fine nijanse so se čutili, dasi so bile mehke in rahle, še strast očetovske ljubezni, ko se Slemenec pritiska k mračnemu sinu, je bila naravna in le ugasujoča strast starca; posebno tedaj, ko se je čustvo sunkoma dvigalo in so se besede v jezi in užaljenosti takorekoč u-gale iz prsi, je bil starec efekten, obenem pa telesno izčrpan in strit v bolesi in gnjevu. Krasno so vplivali oni zadrževani udarci s palico!

Sin Ciril je težji dušeslovni problem; nemiren in srep, nestalen in plašen kot zasledovana zver, v nepremagljivem hrepenenju, da bi našel Marico in videl očeta, je umeven šele koncem zadnjega dejanja, ko se vsi prejšnji afekti stopnjujejo v blaznost. Dovršen je bil, ko izpoveduje očetu, izogiba se jasnosti, da bi ublažil udarce: »Če hočeš, oče, če moreš, daj mi roko; to bo slovo!« Ta trenutek, ta edini trenutek je odtehtal vse gledališke »coup-e« v dramo, strel in krsto in pogrebno ozračje. Veliko lepote je ležalo tudi v obupu, ko je dosegal višek: »Naj gledam v te oči, naj pijem iz njih!« Premnogi tropi, na katerih je drama tako bogata, so prihajali do veljave, ko bi le še mestoma toplina čustva do očeta narastla in nagne-nje do Marice trenutno višje, svetleje vzplamtelo! Teh toplih akcentov smo pogrešali; morda pa je bila osebra indispozicija vzrok, da so izostali. In še nekaj, govor je bil tupatam prenael, prehlazen, a premalo eruptiven. — In Helena? Nismo pričakovali, da bo ta vloga tako dobra. Ona melkobna, ki je lastna samo ženski, vdanost, ki jo more roditi edino le trpljenje, bol, ki visoko vaiovi, a se vendar istočasno polagoma vtaplja v sreči materinstva, iz katerega raste nezlomljiva volja do življenja, vse je bilo pogojeno. Samo prehodi bi morali biti čisti ter dosledni; tudi ta vloga zahteva mnogo poglobljenja in razumevanja.

Ostale vloge so bile dobre, izvzemši Marico, ki je bila preenolična in orožnika, ki mu je nedostajal trd, rezek izraz; zdravnik je ugajal, ko je bil odločnejši, Metodova vloga je pa pasivna in nevhvaležna.

Splošno pa se je igralo dobro, umerjeno, brez patosa in gladko; posebno nas je veselil čist in pravilen jezik, ki bi bil bolji brez elkanja. Za tako vprizoritev smo Klubu dr. dil. hvaležni; posebno priznanje pa še g. Logarju, čegar zasluga je, da se je »Sin« vprizoril in tako dobro igral. Vdeležba je bila v zadoščenje. Morda se bo začelo ceniti tudi v Sežani tiho, a resno in plodno delo? Morda!

Iz bouškega okraja.

Srpenica. — Oj jesenske duge noči, o! V skrajšanje dolgih zimskih večerov prireja ožja družba Srpeničanov, z vrhim županom na čelu, ob sredah in sobotah večerne sestanke, vršče se menjaje v prostorih naših gostilen. Udeležba prosta vsakemu. Izključene niso niti žene in dekleta, saj potrebujejo razvedrila i one. Namen teh sestankov ni morda kako krokanje, temveč v prvi vrsti zbližanje nasprotujočih si soobčanov. Naj vendar iz-gine staro sovraštvo tudi pri nas!

Gospodarske vesti.

Obrtno-nadaljevalne šole. — Rešuje se vprašanje o ustanovitvi obrtno-nadaljevalne šole v Dutovljah. Šola bo obstajala iz dveh tečajev in bo obvezna za vse rokodelske učence v občini: Dutovlje, Tomaj, Skopo, Kopriva. Vseh učencev bo okoli 40.

Tudi Komen dobi najbrže v kratkem obrtno nadaljevalno šolo.

Opitani prešiči v Gorici okolici stanejo 80—84 K star cent.

Strogo izterjevanje davkov. — Ogrski finančni minister je izdal naredbo, s

katero se pozivljejo vsi trafikantje in krčmarji, da plačajo nemudoma dolžne davke, sicer zgubijo s 1. jan. 1913. koncesije za trafike oziroma krčme. Erar potrebuje denar!

Svetovna produkcija platine. — Svetovna produkcija platine v l. 1911 se ceni na 9776 kg. proti 8925 kg v letu 1910. V Združenih Državah se je pridelo v leto 1911 195 kg v ceni 94.500 fr. Množina platine, ki so jo je uvozilo l. 1911 v Združene Države, se ceni na 24.304.000 frankov; v primeri z l. 1910 prirastek 6.305.000. Nasproti temu znaša izvoz platine iz Združenih Držav le ceno 42.300 fr.

Naročitev blaga ob pogojih, ki se razlikujejo od predloženega prospekta. Ako tyrdke stavijo ponudbe s predložitvijo prospektov, ki obsegajo določne pogodbene pogoje ter imajo pristavek, da so premembe in prečrtavanja teh pogojev neveljavna ter nimajo nobene pravne moči, je v primeri, da ne ugajajo v prospektu obseženi pogodbeni pogoji, priporočati, da se opusti naročitev; sicer bi lahko sledile pravde, kakor se je to zgodilo pri tvrdki E. Barna, tovarni za kovinske in elfenitne reklamne predmete v Požunu, ki je nekaterim tvrdkam v Inomostu stavila ponudbe z zgoraj navedeno dodatno določbo ter na njo se sklicuje zahtevala njenim pogojem primerno izpolnitev pogodbe, četudi so tvrdke v Inomostu ob naročitvi bile predlagale preminjajoče pogodbene pogoje in tako pravzaprav postavile pogodbo na novo ponudbeno podlago.

Razne vesti.

Padanje Nemcev in naraščanje češkega prebivalstva na Češkem. — V zadnji številki revije »Deutsche soziale Rundschau« podaja Nemec dr. vit. Wotawa pregled premembe prebivalstva v češkem kraljestvu v narodnostnem oziru v letih 1900—1910 in prihaja do zaključka, da se je stanje nemške narodnosti proti letom 1891—1900 znižalo, medtem ko se je stanje češke narodnosti zvišalo. V desetletju 1891—1900 je prirastlo na Češkem Nemcev proti prejšnjemu za 178.002 oziroma za 8'24%, od l. 1900—1910 pa le za 130.711 oz. le za 5'59%. Nasproti temu je

prirastlo Čehov v prvem desetletju 285.905 oz. 7'85%, toda v drugem 311.825 oz. 7'93%.

V nekaterih sodnih okrajih so zgubili Nemci večino, n. pr. v okraju kralodvorskem, kjer so pali za 9'17%. Največ so zgubili Nemci v mešanem ozenlju z nemško večino. Splošno so Nemci pali v 131 okrajih, medtem ko so v 80 nekoliko vzrastli in v 13 ostali na isti višini. V Pragi sami se je znižalo število Nemcev za 0'88% in šteje danes le 8'48% (18.753) vsega prebivalstva. Ako prištejemo k Pragi vsa predmestja je vzrastlo število Nemcev od prejšnjih 33.900 na 36.200.

Slovensko akad. društvo »Slovenija« na Dunaju je izvolilo na svojem drugem rednem in prvem izrednem občnem zboru sledeči odbor: Predsednik: Gorjčan Alojz, pravnik. Podpredsednik: Oražen Ivan, medicinec. Tajnik: Bezljaj Mihael, pravnik. Blagajnik: Rus Jožef, filozof. Knjižničar: Luschiitzky Karol, medicinec. Gospodar: Trusnovič Rudolf, pravnik. Arhivar: Birs Josip, filozof. Namestnika: Rutar Josip, pravnik. Šefman Dragotin, pravnik. Pregledniki: Zalokar Vekoslav, medicinec. Pestovnik Ivan, veterinar. Trtnik Albert, medicinec.

Dalje na peti strani.

Pozor!

Od ponedeljka dne 16. do 23. decembra

prodajalo se bode

v Šolski ulici št. 6
(Via Scuole n.ro 6)

zaradi preselitve tovarniške zaloge iz Via Stretta 4 in likvidacije perilne trgovine Via Scuole 6 še ostalo priznано solidno platneno in bombažasto blago kakor tudi izdelovljeno perilo za možke

globoko pod tovarniško ceno!

502 1

ZAHVALA.

Podpisana se pristrčno zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nama ob britki izgubi najinega nepozabnega soproga, ozir. očeta, gosp.

Štefana Pavšič

izkazali svoje sočutje. Posebno zahvalo izrekava družini Pizzul za podarjeni venec, potem uradništvu deželnega odbora za venec in spremstvo ter sploh vsem drugim, ki so blagemu pokojniku izkazali zadnjo čast. Srčna hvala in Bog povrni vsem!

V GORICI, 12. decembra 1912.

Rudolf,
sin.

Terezija,
soproga.

504—1

Ugodna nakupna prilika za božične praznike.

U ponedeljek 16. t. m. se prične s prodajo

specerijskega in delikatesnega blaga

M. Anderwald v Gorici, nekališče Jos. Verdl.

Cene znatno znižane.

Istotam se prodaja tudi različne šteleže in pulte za trgovino.

Takozvani »nemški« Dunaj. — Dne 25. listopada t. l. se je vršila v strokovnem društvu dunajskih krojačev, ki šteje preko 15.000 članov, volitev društvenega predsednika. Pri volitvi je zmagala opozicija, vedena od Čeha Spěvák, ki je bil tudi izvoljen. Drugo stranko je vodil tudi Čeh Zeman. Res karakteristično za nemški Dunaj.

Velik požar v luki v Neapolju. — Dne 13. t. m. je nastal v luki v Neapolju velik požar. Škode je nad milijon lir.

Z ladje »Carinzia« je padel v tržaški luki 18 letni delavec A. Flego ter obležal nezavesten. Prenesli so ga v bolnišnico. Flego je nevarno poškodovan.

Laško zračno brodogradništvo v Benetkah. — Laška vlada kupi 15 hidroplanov, ki bodo stacionirani v Benetkah.

Izgube Bulgarov. — Ugiba se, koliko je padlo bulgarskih junakov na bojišču, koliko je ranjenih. Dr. Marva, zastopnik Rdečega križa, je mnenja, da imajo Bulgari 20.000 mrtvih in 50.000 ranjencev. Najbrže pa bo število mrtvih večje.

Zopet poskusen atentat na smodnišnico. — Dan na dan čujemo o takih atentatih. Sedaj se poroča iz Solnograda, da se je ponoči neki neznan človek približal zalogi za smodnik, ali ko ga je straža hotela ustaviti, je zbežal.

Nesreče na železnici. — Iz Budimpešte poročajo, da je na postaji Pandorf tovorni vlak zadel v drugi vlak; 9 vagonov in stroj je pokvarjenih. Pri Doboju v Bosni je skočilo s tira 6 vagonov osebnega vlaka. Več oseb je težko ranjenih.

Družinska drama. — Iz Manheim poročajo, da je 19 letni sin Eve Reisinger zalotil svojo mater in flagrantni z ljubčkom. Mati jo ločena od moža. Sin je ubil mater, ljubimec je pobegnil. Sina so zaprli.

Velika nesreča pri gradnji se je pripetila v Bassin d'Arcachan. Zrušila se je nova zgradba in 5 oseb je mrtvih, med temi podjetnik.

Z vratnega umora je bil obtožen Lovrenc Sancin iz Boljuna, izvršenega na Matiji Mavru v gostilni pri Kraljicu v Boljuncu; pri tem je bil ranjen tudi Ivan Ot. Obtoženec je izvršil svoj zločin z dolgim kuhinjskim nožem. Obsojen je na 2 leti ječe.

Z revolverjem ustreljen. — V torek, 10. t. m. zjutraj je krojaški pomočnik, ki je v službi pri Ivanu Udirju v Drulovki pri Kranju, vzel v roke mojstrov revolver, a ta se mu sprožil in krogla zadene vajenca Janeza Rakovca v glavo, da na mestu mrtev obleži. — Ustreljeni je bil star 15 let, doma iz Gorici pri Kranju.

Prenešeni delokrog občin.

O prenešenem delokrogu občin smo že večkrat razpravljali. Tudi zadnja »Samouprava« se bavi ponovno s prenešenim delokrogom občin. Ni odveč, če čujemo zopet par besed o tem prenešenem delokrogu, ki tako občutno množi delo našim občinam.

Kaj je prav za prav prenešeni delokrog. Občinski red pravi v tem pogledu sledeče: »Izročena opravila, t. j. dolžnost občinsodelovati za namen državne uprave, so določena z občimi postavami in ponj z deželnimi postavami.« Gotovo ga ni, ki bi na podlagi te definicije mogli neslajivo in popolnoma naštetati vse posle prenešenega delokroga. Ako tudi vse letnike državnega zakonika in vse deželne zakone tako skrbno prebrskamo, da ne spregledamo niti še tako skritega stavka, ki nalaga občinam kako obveznost, bi tudi to ne zadoščalo, kajti tudi v starih zbirkah pravosodnih in političnih zakonov se najde seme, ki ga pazno oko izslediti in skrbna roka neguje, tako da je tudi po mnogih in mnogih letih še vedno kaljivo. Kako naj torej občinski predstojniki presojaajo, ali in v koliko so v neštevilnih slučajih dohajajoči jim ukazi v še veljavni zakonih ali vsaj v naredbah utemeljeni?

Ako natančneje premostimo dela, ki jih danes opravljajo občine v prenešenem

delokrogu, pridemo slednjič do definicije, ki je sicer zakon ne navaja, ki pa je praktično prava; ta definicija se glasi: K prenešemu delokrogu občin spada vse, kar ni v občini po oblastnem ukazu storiti.

Neštevilni posli se kopičijo občinam pri njenem sodelovanju v obrtnih in zdravstvenih vprašanjih, v stvarih, ki se tičejo javnega ljudskega štetja, v vojaških vprašanjih, v zadevah, tičejo se javne varnosti in javnega reda, v sodnih in kazenskih zadevah itd. Danes skoro da je ni pa nogo državne uprave, kjer bi ne bilo potrebno sodelovanje občin v večjem ali manjšem obsegu. Pri občinah začenja in pri občinah konča vsaka javna akcija.

Občina, ta najvažnejši del državne celote, krajevno ločena, ki jo često vodijo posebni nameni in interesi, živi na svojem krajevno-omejenem ozemlju svoje posebno življenje, ki bi se tembolj in tem krepkeje razvijalo in bi se tem hitreje uresničil idealni cilj — blagostanje državne celote — čim bi bilo občinam omogočeno, da v polni meri, neovirano po zunanjih uplivih, to svoje posebno življenje razvija.

Kako pa naj ga razvija, kako se naj dobro upravlja domače zadeve, kako naj občina zadosti svojim nalogam lastnega delokroga, če pa država vedno bolj in bolj obremenja občine pri izvrševanju poslova prenešenega delokroga?

Naši občinski zastopniki izpolnjujejo rade volje na nje postavljene zahteve, dasi jim je težko zadostiti tem dolžnostim in zraven še reševati naloge lastnega delokroga, ki bi sicer morale stati na prvem mestu.

Toda, vprašanja prenešenega delokroga ne povzročajo občinam le zamude časa in mnogo težav, marveč tudi ogromne stroške, ki bi jih pač morala v prvi vrsti plačati država.

Pravična je torej zahteva, da se občine za svoje delo v prenešenem delokrogu odškodujejo.

Že leta 1902. je tedajšnji ministerski predsednik priznal v poslanski zbornici, da so občine res težko obremenjene s prenešenim delokrogom in da je »dolžnost vlade rešiti vprašanje, kisi tiče odškodovanja občin zata dela«. Na to izjavo se je tudi naš deželni zastop opiral in pozval osrednje činitelje c. kr. vlade, naj predložijo v ustavno razpravljanje načrt zakona o določitvi odškodnin občinam za upravne posle izročene področja.

Nalične resolucije je deželni zastop sklepal v vseh naslednjih, in leta 1908. so se mu pridružile tudi vse občine z Goriškega, a vlada ni še zavzela svojega stališča.

Zdi se pa, da se osrednji činitelji bavijo s tem vprašanjem, kajti letos ni hotela deželna politična oblast pritrditi višjim dokladam v neki občini na Goriškem, ker da »se resno razpravlja zadeva o saviiranju občinskih financ.« — Če je le res!

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorec«.

Med oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 v. n. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delu (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikar ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Fotograf A. Jerkič slikal bo odslej pri slabem, temnem vremenu in tudi zvečer pri električni svetilki »Jupiter«. — Senzacionalna novost, krasen umetniški efekt!

Slavenska šivilja se priporoča cenjenim damam in gospicam. — Izdeluje obleke in kostume po najnovejši modi Josipina Bregantič, ulica Caserma št. 5, III. nad. 417-1

Učitelji, ur dniki (privatni in državni) dobe predurje brez poroka proti večletnemu odplačilu. Zelo kulantno! v Pojasnila proti 20 v. znamki. — Vprašanja n. Leop. B., Gorica I. poste restante.

Za slučaj vojne tudi življensko zavarovanje brez posebne pr. mije za vse, tudi za aktivno vojaštvo Meseč. 2-5 kron. Po prvem obroku vse pravice. — Brezplačna pojasnila vprašati na »D. M. 2.« Gorica I, poštno ležeče. 501-1

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodcu trpeče neprekosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsemi drugimi dražilnimi čistil. kroglicami in grenčicami.

Cena orig. škatlje K 2.—

Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

Mollo-vo Franc. žganje in soj

Za ribanje života. — Bolečine olajšujejo in okrepujejo staroznano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste. Orig. steklenica K 2.—

Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna

A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9.
Zaloga v Gorici v lekarni: A. Girioncoli, G. Cristofolotti.

Za vsa v svojo stroko spadajoča dela se toplo priporoča

IGNAC MALI,

čevljarski mojster

Gorica, Via Morelli štev. 6.

Zaloga galoš in gamaš.

Izvršujejo se tudi popravila istih.

436-3

Posetnice

(vizitke)

elegantne fazone

in z najmodernejšimi črkami:

izdeluje

„Goriška Tiskarna“

A. GABRŠČEK

Gorica, Gosposka ulica 7.

Na novo urejena in največja trgovina z železnino

EDUARDO STIOSA

Gorica — Via Rastello št. 19 — Gorica

Nasledniki Krainer & Co.

Priporoča vsem svojim gg. odjemalcem svojo veliko zalogo železa, kovin, kuhinjske in hišne oprave, raznovrstnega orodja za poljedelce in rokodelce, štedilnikov, peči, vlitih in železnih cevij, klosetov, pump, (črpalic) stavbenih nosilcev (traverz), kopalnih banj in razno drugo v to stroko spadajoče blago.

CENE BREZ KONKURENCE.

494-9

Pozor!

Pozor!

Največja izbor perutnine

kakor: pitanih piščancev, kokoši, gosi itd. se nahaja

v Gorici,

ulica Treh kraljev 16

(Via Tre R: 16) pri kavarni Dogana

Za obilen obisk se toplo priporoča udani

424-6

Andrej Frandollič, mesar.

V ulici G. Carducci (hiša Orzan) št. 17 sem odprl

ново prodajalno izgotovljenih oblek

za gospode in otroke,

različnega perila, pletenih predmetov itd. itd.

Use po zelo nizki ceni.

Priporočam se za obilen obisk in zagotavljam cenj. odjemalcem dobro postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

lv. Felberbaum.

Največja izbèr božičnih in novoletnih daril

ter okrasov za božična drevesca

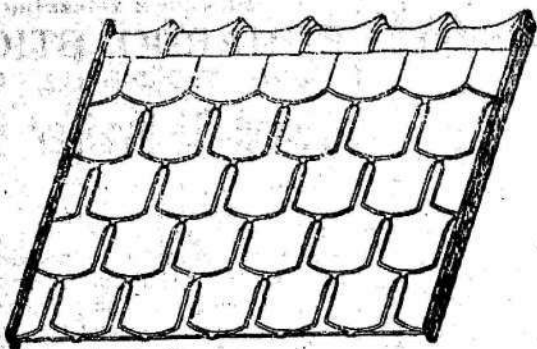
Gorica, Gosposka ulica 7 in Trgovski Dom.

se otvori v kratkem!

495-1

CENTRAL BIO

Patentovani sidro-strešniki

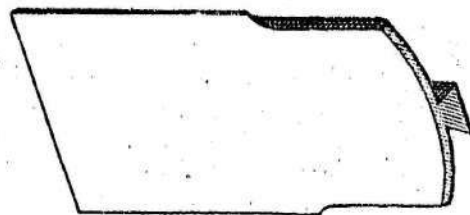
(Patent Anker Falzziegel).

Nova, viharju in dežju kljubujoča kritba. Najednostavnejše, najlažje in najcenejše strešno kritje. Ni potrebno ne privezovati, ne pribijati. Kritba skoraj dvojnata, vsled tega varuje pred mrazom in vročino. — Sidro strešniki se pripravljajo iz najboljšje tvarine na najnovejših strojih, na najpopolnejši način.

Glavni zastopnik za Goriško, vipavski in tolimski okraj ter za Kras:

tvrdka z železnino **O. Zajec - Gorica,**

Gospodarska ulica št. 7., telefon št. 107.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

**velika zaloga ==
== oljkega olja**
prve vrste

najboljše trdke iz Istre, Dalmacije, Melfette, Bari in Nica
s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112
120, 128, 136, 144, 160, 180, 200, 240
za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.
Pošilja poštne prosto na dom. Posodo se
pušča kupcu do popolne uporabe olja; po
uporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga
mala in sveža.
Cene zmerne.

Novost!

Dovtipi 1912

D. R. G. M. št. 520081.

Novoletne šaljive razglednice,

ki se jih še dosedaj ni videlo. Vsaka razglednica ima svoj dovtip. Nedosegljivo, humoristično in vzbuja senzacijo. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je izbrana in vsaka razglednica v zavrtku.

Le mi imamo edino prodajo.

200 originalnih vzorcev proti vpošiljavi 75 vin.
25 komadov K 1.—
50 " K 1.75
100 " K 3.—

Povzetje stane 40 vin. več.

V plačilo se sprejme znamke vseh delov sveta.

Novost!

Iščejo se prodajalci.

Habighorst & Co.

Bochum i. W. — Nemčija.

Poštni predal št. 149.

S. 450—7, P. 149—3

Podpisani, s pričevali potrjeni čevljar-
ski mojster in sodni cenilec, naznanjam
slavnemu občinstvu v mestu in na
deželi, da sem odprl

svojo delavnico
v Murski ulici št. 9

ter se priporočam slavnemu občinstvu
za mnogobrojni obisk, in jamčim za
točno in solidno
postrežbo udani

Rud. Benedet č,
čevljarški mojster.
485-1

Družabnik se išče

za lepo razvito industrijsko
podjetje z lepim dobičkom.

Glavnice kron 15—20.000.

Priglas pod zavrtkom

„Dobiček“

na upravo lista.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen
GORICA

Jos. Verdi tekališče št. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlato krone,
zlato mostove, zobe na kaučukove plošče,
uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe
vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Kje se kupi dobro in najceneje gotovo obleko?

C. kr. priv.

kroji

Strokovna krojačnica za izdelo-
vanje oblek za vsaki stan, po
najnovejšem kroju. Največja za-
loga blaga in gotovih oblek.
Podpisani priporočam sl. občin-
stvu, da si ogleda mojo bogato
zalogo. Prepriča naj se vsakdo
sam, da vdobi edino v moji
trgovini dobro in najceneje blago
na meter, kakor tudi gotove
obleke za gospode, dečke in
otroke.

M. POVERAJ

Gorica, Travniki št. 5.

Kje se kupi dobro in najceneje blago na meter?

Zaloga istrskih vin

prodaja na debelo

od 56 litrov naprej. Cene konkurenčne.

Zaloga se nahaja v Gorici

v ulic. Formica št. 1.

Za obila naročila se toplo priporoča

lastnik

479—14

Henrik Apollonio.

Nanut & Bregant

avtorizovana stavbena tvrdka

v Gorici

ulica Adelaide Ristori št. 5

se priporočata p. n. občinstvu za vsa
stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne
načrte, proračune in kolavdacije po
najnižjih cenah.

Ni več raztrganih podplatov

dkar so izumili najnovejšo sredstvo za impregniranje
in za prihranjenje podplatov.

UCIL.

Ucil odpira novi čas, čas prerodenja podplatov.
Ucil omogoča 3 do 5-kratno večjo trpežnost
opodplatov kakor doslej.

Ucil napravi podplate nepremočljive in obvaruje
pred vlažnostjo in sušo.

Ucil napravi, da so podplati elastični, da se jih
lahko kovati in da kljubujejo vsaki kislini.

Ucil vzdržuje čevlji več časa lepo obliko, ker
ni treba tolikokrat popravljati.

Ucil ni leščilo ali nast, pač pa neka impregni-
rana masa, ki ji ne škoduje ne zrak ne voda.

Zavržimo zastarelo neskrbnost, koji so bili
podvrženi podplati!

Na podplatih je cela teža našega telesa. Podplat
je zbiraj v dotiki s tlakom, rudi tega mora biti naša
skrb ravno tako velika za podplat, kakor za kak drugi
del čevlja.

Ali ste kdaj mislili na to?

Ako ste inteligentni in varčni, pozdravite to
novo iznajdbo z veseljem, ker s tem prihranite najmanj
1/2 stroškov pri obutvi. Ugodna prilika je posebno se-
daj, ko so cene jako visoke in ker je zadržana goriških
čevljarjev bila prisiljena zvišati cene še za 10%.

Ucil naraven se prodaja v stekleničah dveh
vrst in sicer:

za 25 parov podplatov za 10 parov podplatov
po K 1.60 po 80 vin.

GLAVNA ZALOGA ZA PRIMORSKO:

G. KLINC, Na Kornu št. 9 — Via Ascoli št. 18.

Išče se za povsod agente in zastopnike

Pogoji jako ugodni. 480-6

Naročajte
„Sočo“ in „Primorca“.

Inserirajte
v „Soči“ in „Primorcu“.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —

Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2 %, vloge v tekočem
računu po dogovoru:

Centrala v Ljubljani.

v GORICI

— Delniška glavnica K 8.000.000. —

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.